



Ålands Landskapsregering
PB 1060
22 111 MARIEHAMN

Hänvisning: ÅLR 2018/5722

Ärende: **Ålands kommunförbunds utlåtande**

Ålands Landskapsregering begär Ålands kommunförbunds utlåtande med anledning av **förslaget till ny vattenlag**.

Allmänt

Den föreslagna vattenlagen föreslås ersätta **Vattenlag för landskapet Åland (1996:61)**. Syftet är att uppfylla Europeiska unionens rättsligt bindande krav samt beakta landskapsregeringens långsiktiga politiska målsättningar gällande vattenvård och miljö. Avsikten är att god status för vatten ska uppnås genom bestämmelser om allmänna hänsynskrav, försiktighetskrav, kompensationsåtgärder, förbättringsoverskott och förbättringsåtgärder.

De reella konsekvenserna och fulla effekterna av förslaget till ny vattenlag är svåra att bedöma utgående från lagframställningen som har skickats på remiss. I stort bedöms lagförslaget öka byråkratin, men eftersom flertalet av detaljbestämmelserna kan regleras genom landskapsförordningar är omöjligt att i lagförslaget förutse de skärpa tillämpningarnas konkreta påföljder. För de enskilda näringsidkarna innebär ett oförutsägbart regelverk stora svårigheter att bedriva verksamhet.

Kommunalt perspektiv

Tillsammans med de prejudicerande utslagen inom EU-rätten, Weserdomen och Schwarze-Sulm-domen och de principer som utformats av rättsläget har en situation skapats som i framtiden riskerar att omöjliggöra all näringsverksamhet som berör vatten. För kommunerna är

detta synnerligen allvarligt då dessa näringar är en viktig förutsättning för inkomster och arbetsplatser, förförallt för de kommuner vars primära näringar är jordbruk eller fiskodlingar. Dessa återfinns på landsbygden och i skärgården, där marginalerna redan är små och näringslivet samt arbetsmarknaden är oerhört känsliga för förändringar.

Långsiktigt perspektiv

Den föreslagna lagen ställer krav på att vattenkvaliteten inte får försämrans av vattenpåverkade verksamheter. Genom de kompensationsåtgärder som föreslås i 61 § och förbättringsoverskott som föreslås i 62 § är syftet att via tillräckliga kompenserande åtgärder ända tillåta sådan verksamhet. I praktiken ställs stora krav på teknik och mätmetoder som idag inte existerar eller innebär stora ekonomiska påföljder.

De skärpta bestämmelserna kring mätning av verksamhetsutövers vattenpåverkan samt åtgärderna för att kompensera dessa kommer att påverka tillståndsprövningen och spela en avgörande roll för om tillstånd kan beviljas. Det finns därmed en betydande risk att den som ansöker om tillstånd kommer åläggas krav som inte är möjliga att uppfylla. Ytterligare är de föreslagna tillståndspliktiga verksamheterna enligt 52 §

Skillnader i hur EU-lagstiftningen implementeras i medlemsländerna kommer sannolikt leda till att till exempel fiskodlingar flyttar bort från landskapet på grund av den höga nivån på krav som lagstiftningen medför. Påföljden blir att både arbetsplatser och skatteintäkter försvinner från landskapet.

Sammanfattning

Ålands kommunförbund anser att det är viktigt att uppnå en långsiktig hållbar utveckling gällande skydd och vårdande av vatten. Åland ska bära sin del av ansvaret för att minska miljöbelastningen i Östersjön, men med rimliga proportioner. Ålands befolkning är ca 30 000 invånare av de 90 miljoner invånare som bor runt Östersjön och i och med dess geografiska struktur och placering har ålänningarna alltid varit beroende av det omliggande havsområdet. De realistiska förutsättningar samt samhällliga och ekonomiska konsekvenser som lagförslaget medför bör ställas i proportion till Östersjön som helhet.

Utgående från det samband som eftersträvas mellan tillståndsgivningen och att de miljöförsämrande åtgärderna kompenseras med motsvarande



miljöförbättrande åtgärder är lagförslaget omöjligt att genomföra då de tekniska och ekonomiska förutsättningarna inte finns. Detta skapar stor osäkerhet för tillståndspliktiga verksamheter och de samhällen där livskraften i stor utsträckning är beroende av näringar så som jordbruk eller fiskodling.

I praktiken kommer det att vara svårt att utforma ett rättsläge som de facto inte utformas till ett näringsförbud.

Förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund

§ 9/18.01.2023

Genom

Minna Hellström
Förbundsdirektör
Ålands kommunförbund